

2010. november • IV. évfolyam • 11. szám • Ára: 945 Ft

Ü

GYVÉD

VILÁG

**Adatvédelem
és információszabadság
Quo vadis svájci banktitok?**

**Gondolatok az önálló
bírószági végrehajtókról**

Kedves Olvasók!

Quo vadis, svájci banktitok? Remélhetőleg nem az oroszlánok elé... És egyáltalán miért kell menekülnie? Valami biztos nem stimmel... Utoljára Tivoliban látták, mint kiderült, Svájctól odáig tekert biciklin. Szerintem csak el akar indulni a Giro d'Italián...

Komolyra fordítva a szót, novemberi számunkban folytatjuk az előző számban elindult, svájci joggal foglalkozó sorozatunkat. Olvashatnak még kritikai észrevételeket az önálló bírósági végrehajtók tevékenységéről, képzeletben Olaszországba, Tivoli utazhatnak, valamint megtudhatják azt is, miért is került az ügyvédhobbik közé a bicikli. Természetesen, ez csak az étlap egy része...

Üdvözlettel:
Szilvási Miklós
felelős szerkesztő

ÚJ

Cikkeinket megtalálják a

www.ugyvedvilag.hu

vagy a

www.facebook.com/ugyvedvilag

weboldalon is!

Tájékoztató

Az ÜgyvédVilág magazin egy példányban továbbra is ingyenes valamennyi magyar ügyvéd számára.

Nem ügyvédek, valamint ügyvédek számára az ingyenes példányon felül további példányok 900 Ft + áfa összegért rendelhetők meg a Kiadónál.

SZAKMA

4 Jubileumát ünnepelte az e|n|w|c tanácsadó csoport budapesti irodája

6 Az ügyvédi hivatás társadalmi rendeltetése
Beszélgetés dr. Pálvölgyi Miklós ügyvéddel

9 Quo vadis, svájci banktitok?

11 Valami nem stimmel
Gondolatok az önálló bírósági végrehajtókról

12 A rendszerváltás visszapillantó tükrében
Beszélgetés Dr. Kónya Imre ügyvéddel

14 Alma a fájától
A Baumgarten család (Izidor és Károly)

17 Adatvédelem és információszabadság a gyakorlatban

PORTRÉ
20 DJ Doki, avagy a mozdonyfűst sztrájkjoga
Bajnai Gábor a MÁV-vezérigazgató-helyetteségről, a diszkómámorról és a munka világáról

SPORT
24 Félíg maradt el a Szupermaraton

ÜGYVÉDHOBBIK
25 Hajtás!

UTAZÁS
27 Tivoli

ÉLETMÓD
30 Vaj vagy margarin?

GASZTRONÓMIA
32 Buon appetito!
Beszélgetés Forrai Miklóssal, az Alessio Étterem és Kávézó társtulajdonosával

KULTÚRA
34 Novembertől Jog/Ászok

AUTÓ
36 Peugeot 5008 2.0 HDI Premium

TUDOMÁNY
37 Még mindig mozog a föld

Felelős vezető: Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Igazgatója

Felelős szerkesztők: dr. Bende Máté, dr. Szilvási Miklós

Elérhetőségünk: ugyvedvilag@complex.hu

Nyomdai előkészítés: László Ágnes, Filei Nikoletta

Nyomdai munkálatok: Veszprémi Nyomda Zrt.

Felelős vezető: Fekete István

Hirdetésfelvétel: (40) 464-565; hirdetes@complex.hu

ISSN 1789-2430

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát a MATESZ hitelesíti

Quo vadis, svájci banktitok?

Nem tudom, Önök hogy vannak velem, én szeretek titkot tartani. A titokzatos dolgoknak mindig van egy különös vonzereje. Ezen túl bevallom őszintén, nincs is más választásom: ügyvédként és jegyzőként köteles vagyok a szakmai titoktartásra. Abban viszont biztos vagyok, hogy Önök is szeretik, ha megtartják a titkukat. Különösen, ha az anyagiakról van szó. Hogy hogy vannak ezzel a svájciak? Az mindjárt kiderül.

I. Egy kényszer szülte megoldás: a svájci banktitok

A banktitokra vonatkozó első feljegyzés nem svájci vonatkozású, az 1593-ban Milánóban alapított „Szent Ambrosius” bank nevéhez fűződik. Svájcban szó szerint az életért folyó küzdelem alakította ki ezt az intézményt. A 18. század elején Genfben egy erős bankközpont volt kibontakozóban. A Franciaországból bevándorolt hugenotta családok otthon maradt társaik vagyonának kezelésével is foglalkoztak. Nyomós okkal szigorú titoktartást fogadtak. A súlyosan eladósodott francia király ugyanis kémekeket küldött Genfbe, hogy azok felkutatásuk a Franciaországban élő hugenották ottani bankszámláit. Ha fény derült egy-egy nem Svájcban élő francia hugenotta svájci bankszámlájára, a tulajdonos élete tovább már nem volt biztonságban. Kegyetlenül meggyilkolták, hogy a pénz a francia királyi kasszában landolhasson. Törvényi alapja nem volt a svájci banktitok intézményének, az hosszú ideig még szokásjogi alapon működött.

Svájcban 1836-ban alapították az első magánbankot. A bankárok híven az eddig bevett gyakorlathoz, továbbra is titokban tartották ügyfeleik pénzügyeit. Ez a szabály azonban nem érvényesült töretlenül. Az 1869-ben alapított Svájci Nemzeti Bank (Schweizerische Volksbank) például egy feketelistát tett közzé fizetésektelen ügyfeleiről 1877 és 1898 között.

Bár az első világháború alatt Svájcban még nem került intézményesítésre a banktitok, gyakorlatilag mégis érvényesült. A zürichi adójogi jogszabályok privilegizálták a bankokat, mivel kivették őket az adójogi adatszolgáltatási kötelezettség alól. A politikailag semleges Svájcban óriási vagyonokat halmoztak fel a pénzüket menteni akaró külföldi állampolgárok. Ez az addig éhínségtől gyötört és gazdasági elmaradottságáról ismert alpesi ország rohamos fellendüléséhez vezetett. A banktitok által biztosított piaci helyzet rendkívül előnyös volt az addig dőcögő svájci gazdaságnak.

Jelentős áttörést hozott az 1935-ös Banktörvény, amely először intézményesítette a svájci banktitkot. Ennek oka az volt, hogy az első világháború alatt külföldről Svájcba deponált pénzek iránt nagy volt az érintett államok érdeklődése és azok egyre türelmetlenebbül követelték a banki adatok kiszolgáltatását. Svájc azonban nem akarta elveszíteni előnyös piaci helyzetét, így törvényben szabályozta a banktitok intézményét. Az azóta eltelt háromnegyed évszázadban a banktitok töretlenül érvényesült, de napjainkban meggyengülni látszik.

II. Mit takar a svájci banktitok valójában?

A banktitok nem intézményesített fogalom Svájcban, így annak tartalmára több definíció is létezik. A következő fogalom meghatározások széles körben elfogadottak:

A banktitok a bel- és külföldi bankügyfelek magánszférájának védelme a jogellenes állami beavatkozások ellen (Eidgenössische Finanzdepartement).

A banktitok értelmében a bank ügyfeleinek joga van gazdasági magánszférájának védelmére, a bank ezáltal köteles az ügyfeleit érintő tényeket titokban tartani (Schweizerische Bankiervereinigung).

III. Kodifikációs háttér

A banktitok svájci jogi szabályozása három különböző jogszabályi alpra vezethető vissza.

A legtöbb banki ügyfélkapcsolat kötelmi jogi értelemben *megbízási jogviszony* is egyben. A megbízási jogviszony svájci jogi szabályozása intézményesíti a titoktartási kötelezettséget (Art. 398 OR).

A *személyiségi jogok védelme* (Art. 27, 28 ZGB) szintén magában foglalja a banktitok védelméhez való jogot.

A harmadik és legfontosabb jogforrás azonban a svájci Banktörvény, amely nemcsak kifejezetten szabályozza az adott intézményt, de annak megsértése esetére büntetőjogi szankciót ír elő, így közvetlenül védelmet biztosít a bank ügyfeleinek.

Fotók: Balkányi László

A banktitok megsértéséért a szándékos elkövető akár három évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal is büntethető.

IV. Mely intézmények kötelesek banktitkot tartani?

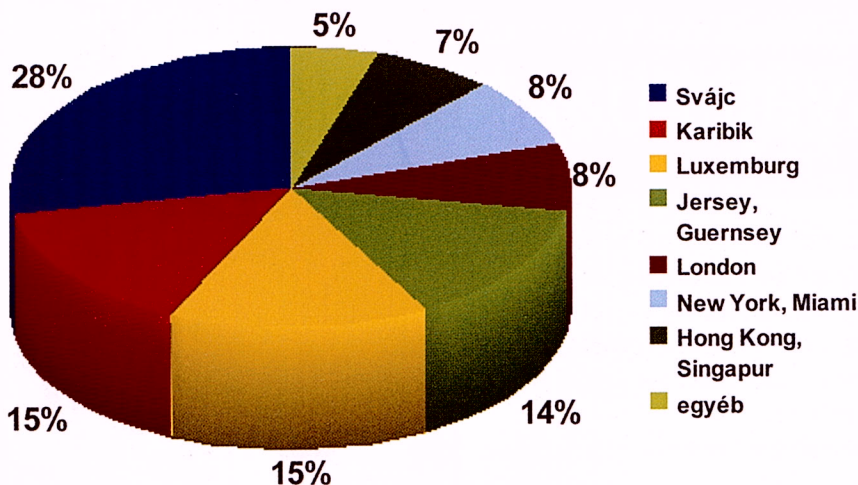
A jogi szabályozás szerint a Banktörvény – így a banktitok is – minden bankra és bankokkal azonos megítélés alá eső pénzintézetre vonatkozik. Azon külföldi bankok is kötelesek banktitkot tartani, amelyek Svájcban bankfiókot üzemeltetnek. Vica versa azonban nem igaz ez a szabály, tehát a banktitok nem vonatkozik a svájci bankok külföldi bankfiókjaira. Itt érvényesül a territorialitás elve.

V. Alanyi kör

A bankok és pénzintézetek minden alkalmazottjára, szervére, vezetőségi tagjára, könyvvizsgálót végző munkatársára vonatkozik a titoktartási kötelezettség.

VI. Tárgyi kör

Ezen tekintetben az abszolutizmus elve érvényesül, tehát a bank ügyfeleinek mindennemű adata – legyen az személyes adat (név, lakhely, elérhetőség, stb.), vagyonával kapcsolatos vagy egyéb, a bank által kezelt információ – a Banktörvény által védett adatok közé tartozik. További feltétel az, hogy ezekről az adatokról a bank fent megnevezett munkatársai (V. pont) munkakörük ellátása során szereztek tudomást.

Forrás: Das schweizerische Bankgeheimnis: Geschichtliche Entwicklung und wirtschaftliche Bedeutung, Kastriot Agaj, 2010

VII. Miért különleges a svájci bankitok?

Mint minden szabály alól, így a bankok titoktartási kötelezettsége alól is vannak kivételek. Ezeket két fő csoportra oszthatjuk:

- az ügyfél által meghatalmazás vagy más úton a bank rendelkezésére bocsátott felhatalmazás saját adatainak kiszolgáltatására, illetve
- az adó-, végrehajtási, magánjogi stb. törvények által szabályozott kivételek. A törvényi kivételek legfőbb esetei a következők:
 - = egy örökös az örökhagyó banki adatainak kiszolgáltatását kéri;
 - = az ügyfél házastársa bírósági ítélet alapján jogosult a banki adatok kiszolgáltatására;
 - = országos vagy kantonális jogszabályok kötelezik a bankot, hogy egy bírósági eljárásban tanúként adatokat szolgáltatasson ki ügyfele banki kapcsolatairól (amennyiben a jogszabály szerint a tanú megtagadhatja a tanúvallomást, a banknak élnie kell ezzel a lehetőséggel, különben megszegi a Banktörvény titoktartási rendelkezését);
 - = amennyiben ügyfele ellen végrehajtási vagy felszámolási eljárás folyik, a bank köteles a banki adatokat kiszolgáltatni az eljáró hatóságoknak.

Egy gyakorlati szempontból nagyon fontos ügykörre azonban nem minden esetben vonatkozik a bankok adatszolgáltatási kötelezettsége: az adóhivatalokkal szemben. Amennyiben az ügyfél vagyonát vagy annak egy részét eltitkolja az adóhatóságok előtt, azok nem jogosultak a bankoktól az ügyfél adatait kikérni. Az adóbűncselekmények ezen enyhe formája (adóelkerülés, „Steuerhinterziehung”) nem hivatalból üldözendő bűncselekmény. Megalapozott gyanú esetén becslési eljárás során állapítják meg az adóalany vagyonát. Csak az adócsalás súlyos eseteiben („Steuerbetrug”: az ügyfél dokumentumokat hamisít, hogy így csökkentse az őt érintő adóterhet) köteles a bank tanúvallomást tenni és az ügyfél banki adatait felfedni.

VIII. Trend és jövőidézés

A tény, hogy pár európai országban (Svájc, Ausztria, Belgium, Luxemburg, a brit korona alá tartozó szigetek: Jersey és Guernsey, Monaco és Liechtenstein) érvényben van a bankitok, az Európai Unió nemtetszését vívta ki. A svájci bankitok specialitása, miszerint az adóelkerülés esetén jogi segítségnyújtási eljárás sem indítható az Európai Unió államaival együttműködve, különösen nagy vitákhoz vezetett a nemzetközi kapcsolatokban.

Az utóbbi években egyre súlyosbodó globális pénzügyi és gazdasági válság alaposan megviselte az országok államháztartását. A recesszió miatt csökkenő adóbevételek elleni küzdelem fő célpontjai a bankitokhoz ragaszkodó országok voltak – így többek között Svájc is.

A G20-ak és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) nyomására Svájc 2009. március 13-án elfogadta és bevezette az OECD-standardot (Art. 26 OECD-Mintaegyezmény). Erre az együttműködésre azért került sor, mert az OECD megfenyegette Svájcot, hogy amennyiben megtagadja az egyezmény aláírását, felkerül a szervezet feketelistájára. Ettől az időponttól kezdve tehát Svájc is igazodik a szervezet előírásaihoz, azzal, hogy az adócsalás mellett ezután adóelkerülés megalapozott gyanúja esetén is együttműködik a külföldi adóhatóságokkal.

A bankitok részleges feloldása azonban csak azokra az esetekre vonatkozik, ha a bank ügyfele külföldi lakhellyel rendelkezik és egy külföldi adóhatóság számára kell adatokat szolgáltatni. Svájcon belül továbbra is változatlan formában működik a bankitok intézménye. (Lásd: ábra)

A diagram szerint 2008-ban a világ határon átnyúló vagyonkezelésének 28%-át svájci bankok és pénzügyintézetek látták el. 2009-ben Svájc 27,1%-kal még mindig a lista élén áll. A svájci bankitok eltörlése esetén ez a vezető szerep veszélybe kerülhet. A bankok már most dolgoznak olyan megoldásokon, amelyek a bankitokot helyette-

Dr. Lantos Viktória

Magyarországon 2004-ben szerzett jogi diplomát a Pécsi Tudományegyetem jogi karán summa cum laude minősítéssel. Németországban számos (mintegy 3 évnél), neves cégeknél (Ernst & Young, Deutsche Bank, Linklaters Oppenhoff & Rädler, Freshfields Bruckhaus Deringer stb.) szerzett szakmai tapasztalat után, egy a Johann Wolfgang Goethe Egyetemen Frankfurtban szerzett LL.M. diplomával (Clifford Chance-díj nyertes LL.M. munka) a zsebében 2007-ben költözött Svájcba.

Svájcban egy nemzetközi ügyvédi irodánál (MME Partners) és a bíróságon letöltött szakmai gyakorlat után tavaly szeptemberben tette le a svájci ügyvédi és jegyzői szakvizsgát. Jelenleg az MME Partners (www.mmepartners.ch) ügyvédi irodájában ügyvédként és jegyzőként dolgozik.

Fő szakterülete a gazdasági jogi tanácsadás és a cégalapítás.

síthetnék. De a vészterv alkalmazása még nem aktuális, hisz Svájc a nemzetközi nyomás hatására sem akarja feladni a bankitokért folytatott háromnegyed évszázados harcot.

Végül eljött az őszinteség pillanata, hisz nem titok: a svájciak megszokták és szeretik a bankitokot, a kultúrájuk részeként és alapvető jogként tekintenek rá, amely megilleti őket. Annyit mondhatok, foggal-körömmel fognak ragaszkodni hozzá, akármennyire is támadja őket emiatt az Európai Unió. Hogy ezt honnan tudom? Az maradjon az én titkom.

Dr. Lantos Viktória, LL.M.
Rechtsanwältin, Urkundsperson (ZG)